

Nowe dla fauny Polski i rzadko spotykane gatunki miernikowców (*Lepidoptera: Geometridae*)

ANDRZEJ KOKOT

Abstract. [Geometers moths new and rare in the Polish fauna (*Lepidoptera: Geometridae*). *Cidaria serraria* (ZELLER) and *Gnophos dumetata* (TREITSCHKE) are recorded for the first time from Poland; new records for eight species rare in the country fauna are also presented.

Key words: *Lepidoptera. Geometridae*. Poland, faunistics, new records.

W rezultacie badań lepidopterologicznych prowadzonych w ostatnich latach w różnych regionach naszego kraju stwierdzono występowanie w Polsce dwóch nie podawanych do tej pory gatunków miernikowców oraz znaleziono nowe stanowiska kilku rzadszych. Okazy dowodowe znajdują się w zbiorach J. RUDNEGO oraz autora.

Cidaria serraria (ZELLER, 1846)

Szczebra k. Augustowa: 1 okaz, 25.VII.1989, J. RUDNY leg., 2 okazy 29–30.VII.1989, J. RUDNY leg. Gatunek północny (BŁESZYŃSKI, 1965); nowy dla fauny Polski.

Cidaria ruberata (FREYER, 1831)

Podgórze k. Dusznik Zdroju: 1 okaz, 11.VI.1982, A. KOKOT leg.; Solec w Górach Sowich (Sudety): 5 okazów, 14.V.1992, A. KOKOT leg. Gatunek znany z Anglii, Skandynawii, europejskiej części byłego Związku Radzieckiego, górskich okolic Niemiec, Alp, północnych Węgier i Ameryki Północnej (BŁESZYŃSKI, 1965); w Polsce lokalny w górach i na pogórzcu, znany z bardzo nielicznych stanowisk w Pieninach (BŁESZYŃSKI et al., 1965), w Tatrach (BATKOWSKI et al., 1972; BŁESZYŃSKI et al., 1965), koło Gozdnicy w byłym powiecie Żagań (RAEBEL i TOLL, 1962), oraz w Sudetach, skąd podawany był z Górnego Olbrzymich koło Jagniątkowa (RAEBEL i TOLL, 1962).

Cidaria cognata (THUNBERG, 1792)

Radziwiłłówka k. Mielnika: 1 okaz, 11.VII.1980, S. GRUSZKA leg.; Polany k. Dukli: 1 okaz, 20.VII.1976, S. GRUSZKA leg.; Witowo k. Hajnówki: 1 okaz, 7.VII.1987, A. KOKOT leg. Gatunek palearktyczny (ADAMCZEWSKI, 1992); z Polski znany z Międzyzdrojów i Wisetki na Wolinie, Motylewa koło Piły, Kwisna koło Miaszka, okolic Szczytna na Pojezierzu Mazurskim (URBAHN i URBAHN, 1939), a także z Bieszczadów (BIELEWICZ, 1973), okolic Żwiru koło Miłosnej i Łuża w Puszczy Kampinoskiej (ADAMCZEWSKI, 1992).

Cidara otregiata (METCALFE, 1917)

Witów k. Hajnówki: 1 okaz, 31.VII.1986, A. KOKOT leg.; Gruszki w Puszczy Augustowskiej: 1 okaz, 1.VI.1992, A. KOKOT leg. Gatunek wykazywany z Europy środkowej, północnej i północno-wschodniej (BŁESZYŃSKI, 1965); w Polsce znany zaledwie z kilku stanowisk w okolicach Krakowa i Lubonii koło Rybnika (BŁESZYŃSKI, 1965). Łowiony także w Puszczy Białowieskiej corocznie w maju i niekiedy znacznie rzadziej w lipcu (KOKOT, dane niepublikowane). Wydaje się, iż tereny północno-wschodnie są najobfitszą bazą występowania tego gatunku motyla w naszym kraju.

Cidara procellata (DEN. et SCHIFF., 1775)

Pietrzyków k. Żar: kilka okazów, 17–28.VII.198, 7 okazów, 3–6.VI.1982, A. KOKOT leg.; Wrocław: 1 okaz, 4.VIII.1988, A. KOKOT leg. Gatunek szeroko rozsiadany w Palearktyce (BŁESZYŃSKI, 1965); w naszym kraju rzadki i występujący lokalnie. Podawany do tej pory z Bieszczadów (BIELEWICZ, 1973), Ligoty Tworkowskiej, Oświęcimia, Bielska (RAEBEL i TOLL, 1962), okolic Zawiercia i Smolenia (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929), Kowanówki w dawnym powiecie Oborniki oraz z Pienin (BŁESZYŃSKI, 1965).

Gnophos dumetata (TREITSCHKE, 1827)

Olszany k. Krasieczyna: 3 okazy, 30.VIII–3.IX.1967, J. RUDNY leg. Gatunek znany z Europy południowej i środkowej oraz Armenii (BŁESZYŃSKI, 1966); nowy dla fauny Polski. Gąsienice żerują na szakłaku (*Rhamnus cathartica* L.).

Euchloris smaragdaria (FABRICIUS, 1787)

Witów k. Hajnówki: kilkanaście okazów, 7.VII.1987, A. KOKOT leg. Gatunek szeroko rozprzestrzeniony w Europie, znany z naszego południowego i południowo-wschodniego pogranicza oraz Kurlandii (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929); u nas bardzo lokalny, podawany z nielicznych stanowisk w Pieninach (BŁESZYŃSKI et al., 1965), na Pogórze Przemyskim (BIELEWICZ, 1973), oraz w okolicach Warszawy i Sandomierza (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929).

Hemistola immaculata (THUNBERG, 1784)

=*varia* (HBN., 1789)

Pietrzyków k. Żar: 1 okaz, 12.VII.1975, T. SPALTENSTEIN leg. Gatunek szeroko rozsiadany w Palearktyce (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929); w Polsce bardzo lokalny i rzadki, stwierdzony w okolicach Warszawy, w Rytwianach w Rewirze Podklasztornym (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929), w okolicach Sandomierza i Radłowic Górnych (BŁESZYŃSKI, 1960).

***Eupithecia veratraria* (HERRICH-SCHÄFFER, 1851)**

Podgórze k. Dusznik Zdroju: 1 okaz, 22.VI.1979, A. KOKOT leg.; Górki Wielkie k. Cieszyna: 1 okaz, 26.VI.1970, A. KOKOT leg. Gatunek występujący w Europie i Azji, głównie w górach; w Polsce znany z kilkunastu stanowisk z południowej części kraju (ROMANISZYN i SCHILLE, 1929; KOSTROWICKI, 1953; RAEBEL i TOLL, 1962; BŁESZYŃSKI, 1965; RAZOWSKI i PALIK, 1969; BATKOWSKI et al., 1972; BIELEWICZ, 1973).

***Gymnoscelis pumilata* (HÜBNER, 1826)**

Pietrzyków k. Żar: 1 okaz, 13.VII.1979, A. KOKOT leg., 1 okaz, 22.VII.1980, A. KOKOT leg.; Ruda k. Milicza: 1 okaz, 2.V.1992, A. KOKOT leg. Gatunek szeroko rozsiadony w Palearktyce (BŁESZYŃSKI, 1965); z terenu Polski wykazywany był przed II wojną światową z Pomorza Zachodniego (URBAHN i URBAHN, 1939), ostatnio stwierdzony z Pobierowa w woj. szczecińskim (SOSIŃSKI, 1987).

PIŚMIENNICTWO

- ADAMCZEWSKI, S.F. 1992. Zagadnienia migratoryzmu u motyli. Warszawa.
- BATKOWSKI, S., PALIK, E., SZPOR, R. 1972. Motyle większe Tatr Polskich. Pol. Pismo Ent., 42: 637-688.
- BIELEWICZ, M. 1973. Motyle większe (*Macrolepidoptera*) Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego. Roczn. Muz. Górnośl. Byt., Przyr., 7: 7-170.
- BŁESZYŃSKI, S. 1960. Klucze do oznaczania owadów Polski, część XXVII - Motyle - *Lepidoptera*, zeszyt 46a - Miernikowce - *Geometridae*, Podrodziny *Brephinae*, *Orthostixinae*, *Geometrinae*, *Sterrhinae*. Warszawa.
- BŁESZYŃSKI, S. 1965. Klucze do oznaczania owadów Polski, część XXVII - Motyle - *Lepidoptera*, zeszyt 46b - Miernikowce - *Geometridae*, Podrodzina *Hydriomeninae*. Warszawa.
- BŁESZYŃSKI, S. 1966. Klucze do oznaczania owadów Polski, część XXVII - Motyle - *Lepidoptera*, zeszyt 46c - Miernikowce - *Geometridae*, Podrodzina *Selidoseminae*. Warszawa.
- BŁESZYŃSKI, S., RAZOWSKI, J., ŻUKOWSKI, R. 1965. Fauna motyli Pienin. Acta Zool. Cracov., 10: 375-494.
- KOSTROWICKI, A.S. 1953. Studia nad fauną motyli wżgórz kserotermicznych nad dolną Nidą. Fragm. Faun. Mus. Zool. Pol., 6: 264-447.
- RAEBEL, P.H., TOLL, S. 1962: Fauna motyli Śląska - Miernikowce (*Lepidoptera*, *Geometridae*). Roczn. Muz. Górnośl. Byt., Przyr., 1: 7-78.
- RAZOWSKI, J., PALIK, E. 1969. Fauna motyli okolic Krakowa. Acta Zool. Cracov., 14: 217-310.
- ROMANISZYN, J. SCHILLE, F. 1929. Fauna motyli Polski (*Fauna Lepidopterorum Poloniae*). Prace Mon. Kom. Fizjogr., 1.
- SOSIŃSKI, J. 1987. Uwagi o rzadko spotykanych w Polsce gatunkach motyli. Przegl. Zool., 31: 489-492.
- URBAHN, E., URBAHN, H. 1939. Die Schmetterlinge Pommerns - *Macrolepidoptera*. Stett. Ent. Ztg., Stettin.

Andrzej Kokot
ul. Supińskiego 4/2
52-317 Wrocław